

İLÂHÎ DİNLERİN RUHBİRLİĞİ (12)

(...dünden devam)

.. Çünkü, Hz. İsa'dan aktarılan her sözden fışkıran zühd ve tevâzu asıl bunlarda vardır. İsa'nın zühd ve tevâzu'unu bunlar yaşamaktadırlar. Hristiyanlar ise tersine son derece dünya tutkunu, ih-tiras sahibi ve şehvet düşkünü olmuşlardır. Şimdi eğer bunlar, tıpkı Arap hanîfler gibi, yabancı geleneklerden etkilenmiş kimseler olup hanîflere yakın kimseler iseler, onların hükmünü alırlar. Aksi takdirde Yahudiler gibi kendi dinlerinden sorumlu olan bir cemaattir. Kendilerine yeni bir da'vet gelip lâıyık üzere anlatılıncaya dek bunlar sadece kendi dinle-rinden sorumludurlar....

“İmam Gazâlî, Hz. Peygamber'e inanma konusunda insanları üç kısma ayırmaktadır:

1- Hz. Peygamber'in peygamberliğini hiç bilmeyen, duymamış olanlar. Peygamber döneminde, Amerika'da, Japonya'da yaşayanlar gibi. Bunlara doğru biçimde da'vet gitmedikçe bunlar, kesinlikle o bulunduk-ları halde kurtuluş ehlidirler.

2- Lâyıkı üzere da'vet geldiği halde ihmal, inat ve kibir yüzünden, kendilerine ulaşan da'vete aldırmayanlar, kesinlikle sorumlu olacaklardır.

3- Da'vetin, dikkatlerini uyandıracak, algılamalarını sağlayacak biçimde değil, eksik ulaştığı insanlar ise birinci grubun hükmündedirler.

Gazâlî, Feysalu't-Tefrika'da üçüncü sınıf hakkında aynen şöyle diyor: “Bu iki sınıf arasında bulunan üçüncü bir sınıf vardır ki onlar, Mu-hammed (sav)in, sadece adını duymuşlar, fakat sıfatını, ahlâk ve mezi-yetini duymamışlardır. Şimdi nasıl bizim çocuklarımız, Mukaffa' isimli mel'in bir yalancının, peygamberlik iddiâ ettiğini duyuyorlarsa, onlar da çocukluklarından itibaren hep Muhammed adında yalancı, kalpazan birinin, peygamberlik iddiâ etmiş olduğunu duymuşlardır. Bana göre bu adamlar, birinci gruptan sayılırlar. Hattâ bunlar, onlardan daha da ma-zurdurlar. Çünkü birinci grup Hz. Muhammed'in ismini hiç duyma-mışlarsa da onun niteliklerini ter gösteren, sıfatlarını değiştiren olumsuz sözler de duymamış ve böyle sözlerle şartlanmamışlardır. Bunlar ise onun güzel niteliklerini hiç duymamış, hep niteliklerini değiştiren

iftirâlar duymuşlardır. Bu tür duyum, onların araştırma arzusunu tahrik etmez.” (Feysalu’t-Tefrika beyne’l-kufri va’z-zandaka; Tefsîru’l-Kur’âni’l-hakîm: 1/339)

Daha sonra M. Reşîd Rıza, kendi görüşünü şöyle belirtiyor: “Pey-gamber’in çağrısını tam anlamıyla duymuş, anlamış olan İlâhî din men-supları, kendi peygamberlerinin açıkladığı biçimde doğru olarak Allah’a ve âhirete inanır ve sâlih amel ‘güzel eylem) yaparlarsa kurtuluşa erecek ve Allah katında ödüllendirileceklerdir...” (Tefsîr: 1/339)

(devamı yarın..)